

Pollis aretatud 'Kuku' punastest viljadest saab erakordselt maitsvat mahla.

Väikeseviljalised salatiõunad

Rohkelt väikesi erkpunaseid vilju täis õunapuud on sügisel aias väga kaunid ning nende õuntest saab maitsvat mahla.

Suureviljaliste õunapuude kõrval istutatakse aeda sageli ka väikeste viljadega sorte, mille õunad kõlbavad süüa: peamiselt marineeritult või kompotina lihatoitude kõrvase-na-kaunistusena. Kuid neist saab – olenevalt sordist – ka väga maitsvat mahla.

Need rohkete väikeste viljadega õunapuud on samas ka väga kaunid ilupuud. Sügisel on nad üsna pikka aega aia ehteks, äratades tuliljais kohe tähelepanu.

Salatiõunad on enamasti 10grammise massiga. Kasvuoludest

ja saagirohkusest olenevalt nende suurus varieerub (võivad kaaluda kuni 20 g). Soovitatud sortide hulgas on nii punase- kui ka kollaseviljalisi.

See sort aretati USAs Peterburi Botaanikaaiast toodud seemnest. USAs istutatakse teda laialdaselt tolmeldajaks suurtesse ühesordilistesse õunaistandikesse.

'Dolgo' õunad muutuvad augustis küpsemise eel kaunilt erkpunaseks ja jäävad siis aias kohe silma.

Mõne nädala pärast, kui õunad küpsevad, lähevad nad tumedaks ja tuhmiks, kaotades oma esialgse ilu. Seejärel varisevad oktoobris varakult.

'Dolgo' on ka mõned puudused. Tema õunu kahjustab kõvasti õunakoiki ja lehed nakatuvad sageli tugevalt kärntõppe.

Polli Aiandusuuringute Keskuses on aretatud kolm väikeseviljalist sorti.

Neist maitsvaim on 'Kuku'. Tema veidi piklik või ümmargune õun värvub punaseks natuke hiljem kui 'Dolgo', kuid püsib ilusana palju kauem ja variseb hiljem.

Õunakoiki kahjustab teda vähe, lehed on terved ja ilusad. Polli õunahoidlas säilisid 'Kuku' õunad talve keskpaigani.

Lätis tehtud uurimustes sai 'Kuku' õuntest väga maitsva mahla: ühelgi USA ega mõnel teisel välismaa väikeseviljalisel sordil ei olnud see nii hea.

Teised Pollis aretatud sordid – 'Ritika' ja 'Ruti' – on sama kaunid kui 'Kuku'. Nad on ideaalselt ümmarguste õuntega, kuid neil on tuntav veidi metsik maitse.

Harjumaal Roogoja talus aretas kuulus elulõngaaretaja Uno Kivistik kollaste õuntega sordi 'Salla'.

Kujult laiümaral või munajal viljal võib mõnikord tekkida õrn katetepuna laik.

Kivistikkude pere teab öelda, et 'Salla' hea talvekindluse tõttu edeneb ta hästi ka põhjapoolses Soomes.

'Salla' kollastest hapukasmagustatatest õuntest saab head kompotti ja need sobivad marineerimiseks. Värskena saab neid kasutada novembrini.

UUDIS

Suurim üllataja oli 'Alar'

Hansaplanti traditsioonilisel õunapäeval valisid külastajad taas maistvamaid sorte. Juba kuundenat korda tuli esikohale vana hea 'Liivi kuldrenett'. Teise koha hõivas üllatuslikult aga Pollis aretatud uus sort, punane ja magus 'Alar', mis valmib augusti lõpul. Kolmandaks tuli varasügisese õun 'Lembitu', millel on ilusad suured valkjaskollased õrna punaga magushapud viljad.

Neljandaks tuli 'Kallika', viiendaks 'Krügeri tuviõun', neile järgnesid 'Kovalenkovskoje', 'Moskovskoje krasnoje', 'Koit', 'Kasper', 'Kairit', 'Sügisdessert', 'Tiina', 'Melba', 'Kaja', 'Kata 3', 'Kaimo', 'Katja', 'Sügisjoonik' ja 'Siidam'.

Pirnisorvide seas võttis võidu 'Lutsu võipirn', järgnesid 'Kadi', 'Pepi', 'Pamjatnaja', 'Kalle', 'Järve Seemik' ja 'Karmila'.